

**ХІХ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ВИПУСК 19

30 листопада 2016 р.

м. Переяслав-Хмельницький

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
XIX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»
30 листопада 2016 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2016

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 19. – 614 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Рик С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Коцур В.В. – кандидат політичних наук, голова Ради молодих учених університету

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук, заступник голови Ради молодих учених університету

Гайдаєнко І.В. – кандидат історичних наук, секретар Ради молодих учених університету

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

qolmay, nutqiy namunalardan foydalangan holda tayyor jumalarni o'zlashtira oladilar. Nutqiy boylikning yetarli darajasida ular so'z shakllari va jumlar qrilmasidagi analogiya (o'xshashlik)larni aniqlash imkoniyatlariga ega bo'ladilar. Bolalar ularda mavjud so'z va jumlar hazinasidan vaziyatga mosrog'ini tanlay olishlari hamda tilning variantivligini tushunishlari mumkin. Boshlang'ich sinflarda o'qiyotgan kar o'quvchilar tanish so'zlarning o'zagiga turli xil so'z yasovchi qo'shimchalar qo'shish bilan yangi so'zlar hosil qilishga o'rganadilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Быкова Л.М. Методика обучения русскому языку в школе для глухих детей. – М.: Просвещение, 1991.
2. Книга для учителя школы слабослышащих. Обучение русскому языку, чтению, произношению / Под ред. Коровин К.Г. – М., 1995.
3. Колшанский Г. В. Логика и структура языка. – М., 1995.
4. Комаров К.В. Методика обучения слабослышащих детей грамоте. – М.: Просвещение, 1990.
5. Комаров К.В. Методика обучения русскому языку в школе для слабослышащих детей. – М.: Просвещение, 1998.

УДК 378.147.111:332.3.007.2

*Леонід Кочеригін
(Боярка, Україна)*

НАВЧАННЯ ВЧИТИСЯ – КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ-ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКА

«Навчити студента вчитися» (як формулює проблему В.Г. Кремень) означає навчити самостійно здобувати знання, інформацію і використовувати їх у своїй діяльності, створити мотивацію до навчання протягом усього життя, бо стрімкий розвиток цивілізації вимагає від особистості високої інтелектуальної і соціальної мобільності, активності і відповідальності.

Ключові слова: навчати, особистісно-орієнтоване навчання, освітнє середовище, педагогічна система, професійна підготовка фахівця.

"To teach students to learn" (for issues V.G. Kremen) means to teach yourself to acquire knowledge and information and use them in their work, to create incentives for lifelong learning for the rapid development of civilization requires individual high intellectual and social mobility, activity and responsibility.

Key words: teach, learner oriented education, educational environment, educational system, training specialist.

Вихід на новий якісний рівень вимагає розвитку нової методологічної бази, перегляду старих традиційних підходів до форм і методів навчання в технічному вузі, впровадження нових гуманістично-орієнтованих освітніх технологій. Репродуктивна модель передачі знань стала неефективною. Створення нових освітніх технологій пов'язано з відмовою від стереотипів традиційної освіти, формуванням нового мислення. Ключовою проблемою при цьому є забезпечення педагогічного впливу не на окремі якості особистості, а на структуру особистості в цілому.

Технік-землевпорядник (молодший бакалавр) – це спеціаліст, який володіє сукупністю знань про земельний кадастр, земельне право, землеустрій, геодезію, меліорацію, ґрунтознавство, управління земельними ресурсами, та іншими науками, спрямованими на повне використання землі та підвищення її родючості, а також має відповідну освіту та

належну кваліфікацію. А профіль його діяльності широкий і потреба в таких спеціалістах дуже велика. Тому і специфіку навчання із спеціальних дисциплін і необхідність у виборі сучасних підходів до нього через навчання вчитися є головним критерієм підготовки такого фахівця.

В контексті завдань європейської школи, які були визначені в доповіді Жака Делора на Міжнародній комісії «Освіта XXI століття». Це – навчати навчатися, навчати працювати, навчати бути, навчати жити.

Навчати навчатися – це формувати учнівські вміння оволодівати й оперувати найрізноманітнішою інформацією, які стверджують молоду особистість у ролі учня і, що не менш важливо, у ролі майбутнього вихователя. Адже коли свого часу сьогоднішні вихованці самі стануть батьками, вони мають передавати набуті ними знання та досвід нащадкам і спадкоємцям.

Навчати працювати – це забезпечувати не тільки здатність ефективно оволодівати професійними навичками, а й уміння знаходити вихід у непередбачуваних ситуаціях, уміти співпрацювати в колективі, співвідносити себе з конкретними фаховими ролями та ефективно їх виконувати.

Навчати жити – це стверджувати цілісний світогляд і світосприйняття, допомагати учням віднаходити особистісний сенс життя, досягати моральної та духовної зрілості, ставати відповідальними як за особисту долю, так і за долю загалу.

Навчати бути – це прищеплювати й розвивати таланти до налагоджування соціальних, дружніх і родинних стосунків, виховувати здатність до емпатії, персоніфікованих взаємин з іншими людьми» [7, с. 201].

На етапі професійної підготовки майбутніх землевпорядників (у межах компетентнісного підходу) основною метою є оволодіння студентами професійною компетентністю. Професійну компетентність як інтегральний показник якості фахової підготовки, як сукупність професійних ЗУНів із досвідом в обраній спеціальності та ставленням до справи, поєднаними з професійними інтересами і прагненнями є метою досягнення професійної компетентності майбутніх землевпорядників і можлива за умови дотримання таких цілей:

- розвиток професійних інтересів, ставлень та мотивів студентів;
- формування професійних знань та умінь майбутніх фахівців (професійно-правових, інформаційно-технологічних, практично-технологічних, загальногуманітарних, управлінських);
- створення умов для оволодіння молоддю досвідом майбутньої професійної діяльності.

Визначена мета та цілі професійної підготовки майбутніх землевпорядників знаходять своє відображення у навчально-методичному забезпеченні спеціальних дисциплін (навчальній і робочих програмах, інструктивно-методичних матеріалах до виконання семінарських, практичних, лабораторних, самостійних занять тощо).

Стратегічним напрямком змін в освітньому процесі в цілому, методики навчання спеціальних дисциплін із землевпорядкування, зокрема, є зміни статусів його основних учасників: викладача та учня.

Якщо при директивній (авторитарній) педагогіці мова йшла про суб'єкт-об'єктні відносини між ними. То зараз на перший план виходить суб'єкт-суб'єктна взаємодія, де і викладач, і учень є рівноправними, рівними за досконалістю партнерами.

Якщо директивній авторитарній педагогіці увага педагога спрямовувалась на учні як об'єкті педагогічної дії, його головним завданням було «образовати» – створити певний його образ, наприклад «будівника комунізму». То зараз головна увага педагога й учня спрямовується (повинна спрямовуватися) на предмет діяльності – професійну траєкторію зростання останнього, а головне завдання створити умови для розвитку суб'єктності учня.

Психолого-педагогічний аналіз категорій «учень», «індивід», «особистість», «індивідуальність» свідчить про те, що центром навчального процесу має бути не учень, а його особистість, тому що індивідом є будь-яка людина, а поняття «особистість» – це системна якість індивіда, яка трансформується в нову якість, тобто в особистість. На думку

В.В. Давидова, особистість треба розуміти як цілісний і самодіяльний суб'єкт, як індивід, що відтворює суспільні зв'язки та має творчі можливості в їх подальшому перетворенні. Він підкреслював, що особистістю стає творчо, вільно і талановито діюча людина, яка створює нові форми суспільного життя.

Повна самоактуалізація особистості студента в навчальному процесі є передумовою формування яскравих і нестандартних особистостей, тобто індивідуальностей, дефіцит яких, на жаль, ми відчуваємо в українському суспільстві.

Безперечно, «системоутворюючою якістю особистості є суб'єктність, тому можна стверджувати, що освітній процес, що максимально сприяє розвитку суб'єктності, можна назвати особистісно орієнтованим» [8, с. 39].

Наприклад, розуміння передусім передбачає спілкування, співробітництво, рівність позицій, емпатію. Тому О.В. Бондаревська ключовими словами ООН обґрунтовано вважає допомогу і підтримку [4, с. 15].

І.Д. Бех в особистісно орієнтованому підході звертає увагу на допомогу учню як суб'єкту педагогічного процесу в усвідомленні «...себе як особистості, що має стати ключовим завданням педагога...» [3, с. 331], Г.О. Балл – на «...приділення головної уваги ціннісно-мотиваційному стрижневі особистості, котрий визначає її спрямованість, зокрема професійну» [2, с. 221], С.О. Сисоева – на «...особистісний і професійний розвиток людини в процесі здобуття нею освіти» [9, с. 359].

У цьому зв'язку інтерес представляє інтенсивно розвивається протягом останніх років нове європейське освітнє рух, спрямований на освіту дорослих, зокрема, на вдосконалення університетської освіти, відоме як New Adult Learning Movement (NALM) або «Рух оновлення освіти дорослих». Основні принципи і методи цього напрямку викладені у двох монографіях, виданих в Штутгарті і потім в Лондоні [1]. Методологічною основою цієї системи є положення сучасного людинознавства – Антропософська орієнтованої духовної науки і вальдорфської педагогіки (педагогіки Р. Штайнера), визнаної ЮНЕСКО педагогікою XXI століття.

Вальдорфська педагогіка є прикладом втілення в життя ідеї вільного виховання, гуманістичної педагогіки. Це система пізнання і діяльності, самопізнання і саморозвитку індивідуальності в умовах партнерства та співпраці, в єдності чуттєвого і надчуттєвого досвіду духу, душі і тіла [5]. В основі педагогіки Р. Штайнера лежить потужний людинознавчий фундамент – створене ним Антропософське вчення про індивідуальність людини, про його триєдність, основними компонентами якого є тіло, душа і дух [11, с. 6].

Підставою цієї педагогічної системи, в тому числі і студентів землевпорядників, служать наступні принципи:

- принцип пробудження волі і формування незалежного судження;
- принцип роботи з трьома бар'єрами процесу навчання: бар'єром мислення, бар'єром почуттів і бар'єром волі;
- принцип взаємопроникнення та інтеграції трьох шляхів навчання: формалізує навчання «як вчитися вчитися»; навчання долею, життєвим досвідом (робота з біографією) і навчання шляхом внутрішнього духовного розвитку;
- принцип метаморфоза життєвих процесів в навчальні процеси;
- принцип гармонізації відносин у соціальній системі університету;
- принцип синтезу науки, мистецтва і моралі [11];
- принцип гармонізації відносин у соціальній системі університету.

Останній пункт говорить про те, що відносини в соціальній системі коледжу між управлінням, викладачами та студентами повинні бути спрямовані в процесі постійної спільної діяльності на служіння творчому індивідууму. Завдяки ефективній взаємодії людей в соціальній системі університету, ця система, як живий організм, стає життєздатною, готовою до самоосвіти, саморефлексії, самоорганізації. Закони еволюції і управління соціальними системами, відкриті завдяки дослідженням Р. Штайнера, обумовлюють необхідність психологічної єдності особистості і її соціального оточення, необхідність того,

щоб індивідуальні уявлення про цілі та цінності поєднувалися з цілями і цінностями університету [6].

Таким чином «освіта протягом усього життя» – ось головний принцип формування фахівців нового якісного рівня.

При цьому дуже важливі наступні компоненти ефективної підготовки:

1. Сучасне, весь час оновлюється, зміст освіти.
2. Нові педагогічні технології.
3. Участь у процесі навчання талановитої особистості викладача.
4. Професійна організація освітнього середовища.

Під освітнім середовищем ми розуміємо сукупність матеріальних, духовних і емоційно-психологічних умов, у яких проходить навчально-виховний процес, і чинників, як сприяють, так і перешкоджають досягненню його ефективності.

У сучасному світі «хто поспішає», стрімко розвиваються технології та раціоналізму ми рідко звертаємося до свого внутрішнього світу, духовності та культурі. Освітнє середовище (в широкому її розумінні) може бути засобом виховання високої культури і відповідного ставлення студентів до навчання.

У формуванні освітнього середовища бере участь цілий ряд основних та допоміжних компонентів. Не можна виділити більш-менш впливові складові, адже успішне здійснення навчально-виховного процесу можливо лише в умовах гармонійного поєднання усіх компонентів. Завдання побудови системи сучасної вищої освіти - не нав'язування студенту певної кількості інформації, а створення умов, в яких він сам буде прагнути її отримувати і засвоювати.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Coenraad van Youten *Awaking the Will / Principles and process in Adult Learning* Temple LODGE. – London. – 230 p.
2. Балл Г.О. Духовність професіонала і педагогічне сприяння її становленню: орієнтири психологічного аналізу // *Професійна освіта: педагогіка і психологія: Українсько-польський щорічник / За ред. Т. Левовицького, І. Зязюна, І. Вільш, Н. Ничкало. – Ченстохова-Київ, 2000. – С. 217-232.*
3. Бех І.Д. Особистісно орієнтований підхід у вихованні // *Професійна освіта: педагогіка і психологія: Українсько-польський щорічник / За ред. Т. Левовицького, І. Зязюна, І. Вільш, Н. Ничкало. – Ченстохова-Київ, 2000. – С. 331-350.*
4. Бондаревская Е.В. Гуманистическая парадигма личностно ориентированного обучения // *Педагогика. – 1997. – № 4. – С. 11-17.*
5. Глазл Ф., Ливехуд Б. *Динамическое развитие предприятия. – Калуга: Духовное познание, 2000.*
6. Ионова Е.Н. *Вальдорфская педагогика: теоретико-методологические аспекты. – Харьков: «Бизнес-информ», 1997.*
7. Лавриненко Н.М. *Педагогіка соціалізації: європейські абрисы. – К.: ВІРА ІНСАЙТ, 2000. – 444 с.*
8. Подмазін С.І. Особистісно орієнтований освітній процес. Принципи. Технології // *Педагогіка і психологія. – 1997. – № 2. – С. 37-43.*
9. Сисоєва С.О. Освітні технології: методологічні аспекти // *Професійна освіта: педагогіка і психологія: Польсько-український щорічник. – Київ-Ченстохова, 2000. – С. 351-367.*
10. Товажнянский Л.Л. *Значение психолого-педагогической и управленческой подготовки инженеров // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2001. – №3.*
11. Якиманская И.С. *Личностно ориентированное обучение в современной школе. – М.: Б-ка журнала «Директор школы», 1996. – 96 с.*

Вікторія Вострякова ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	231
Надія Гавда ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 5.01010101 «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА» ПІД ЧАС ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	233
Наталія Гапонюк, Олена Мікосянчик ДУАЛЬНА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МОЛОДІ	238
Зухра Исламбекова ESHITISHDA NUQSONI BOR BOLALAR MAKTABIDA NUTQIY QOBILIYATNI RIVOJLANTIRISH TIZIMINING TAVSIFI	241
Леонід Кочеригін НАВЧАННЯ ВЧИТИСЯ – КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ-ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКА	244
Тетяна Лахманець СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ І ТВОРЧА РОБОТА СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН	248
Аліна Левицька ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	251
Світлана Литвиненко ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ГУМАННОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАВКОЛИШНЬОГО	254
Роксолана Ломницька СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ ОПТИМАЛЬНОГО ПОЄДНАННЯ МЕТОДІВ ТА ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИКА»	257
Віта Лопушанська ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ ЗАСОБАМИ СЛОВА	261
Юлія Лукашова ПРАВОВА ОСВІТА ДОШКІЛЬНИКІВ – ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	264
Аліна Маляренко КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	267
Зулфия Мамаражабова ESHITISHDA NUQSONI BO'LGAN O'QUVCHILARIDA O'QISH MALAKALARINI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI YO'LLARI	271
Юлія Мамбик РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ – ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ	274
Людмила Мар'єнко ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАЧІВ, РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ	278
Хамиджан Матякубов, Зулфия Рузметова ЎЗБЕК ХАЛҚ ХУНАРМАНДЧИЛИГИ БЎЙИЧА АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАР ВА УЛАРДА ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАШ МЕТОДИКАСИ	280
Акбота Мейрманова, Сагат Мухамедин, Рахимжан Кожобаев СТУДЕНТТЕРДІҢ ФИЗИКАЛЫҚ ҚҰБЫЛЫСТАРДЫ ЗЕРТТЕУДЕ ТАНЫМДЫҚ ҚАБЫЛЕТТЕРІН ЖЕТІЛДІРУДІҢ ӘДІСТЕРІ	289

Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 19. – 614 с.

Враховуючи свободу наукової творчості, редколегія приймає до друку публікації та статті тих авторів, думки яких не в усьому поділяє. Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів несуть автори публікацій. Передрук і відтворення опублікованих у збірнику матеріалів будь-яким способом дозволяється тільки при посиланні на **«Тенденції і перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»**.

Редакційна колегія залишає за собою право редагувати та скорочувати текст.

Адреса оргкомітету: 08401, Київська обл., м. Переяслав-Хмельницький, вул. Сухомлинського, 30 (к. 203), тел. 093 056 94 96

Матеріали конференції розміщені на сайті: <http://confscience.webnode.ru>

Укладачі: С.М.Кикоть, І.В.Гайдаєнко
Верстка та дизайн: І.В.Гайдаєнко

Підписано до друку 14.12.2016 р.
Формат 60×84 1/8. Папір офсет.
Ум. друк. арк. 51,8.

Виробник ФОП Лукашевич О.М., свідоцтво про державну реєстрацію
№23580000000002997 від 12.10.2011 р.
08400, Київська обл., м. Переяслав-Хмельницький,
вул. Покровська, 49, к. 12